

Załącznik nr 1 do Umowy trójstronnej o praktyki zawodowe

PROGRAMY PRAKTYK ZAWODOWYCH NA STUDIACH LICENCJACKICH

KIERUNEK studiów i specjalność: PEDAGOGIKA - Pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna z edukacją i rehabilitacją osób z niepełnosprawnością intelektualną

STUDIA: I – stopnia (licencjat)

PROFIL: praktyczny

Nazwa przedmiotu: praktyka pedagogiczna

RAMOWY PROGRAM PRAKTYK I HARMONOGRAM PRAKTYK NA STUDIACH LICENCJACKICH

Etap I – przygotowanie do praktyki, 50 godzin dydaktycznych prowadzonych na terenie Uczelni przez praktyków; realizowany w całości w II semestrze studiów. Praktycy przygotowują studentów (na terenie uczelni) do odbywanych praktyk zawodowych bezpośrednio w instytucji.

Etap II – 380 godzin realizowanych w miejscu/miejscach odbywania praktyki pod opieką zakładowego opiekuna praktyki. Polega na wykonywaniu w warunkach rzeczywistych wybranych prac, zadań lub aktywności typowych dla kierunku kształcenia.

- semestr III – 95 godzin
- semestr IV – 95 godzin
- semestr V – 95 godzin
- semestr VI – 95 godzin

Etap III – podsumowujący, 50 godzin dydaktycznych prowadzonych na terenie Uczelni przez praktyków; realizowany w całości w VI semestrze studiów. Obejmuje analizę i ocenę wybranego obszaru działalności podmiotu (przedsiębiorstwa, organizacji, instytucji), a także ocenę osiągniętych przez studenta podczas praktyki efektów kształcenia. Podsumowanie praktyki zawodowej kończy się opracowaniem i złożeniem do oceny „Raportu z praktyki zawodowej” wraz z „Indeksem Praktyki Zawodowej” oraz zweryfikowaniem osiągniętych efektów kształcenia.

Podział godzin ETAPU II

Ogólny podział godzin: praktyka psychologiczno-pedagogiczna – **40 godzin** (20+20); praktyka dydaktyczna dla specjalności głównej (pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna) – **170 godzin**, w tym: część obserwacyjno-asystencka – **80 godzin** (40+40), część samodzielnie realizowanych zadań – **90 godzin** (45+45); praktyka w zakresie specjalności dodatkowej (edukacja i rehabilitacja osób

z niepełnosprawnością intelektualną) - **170 godzin**, w tym: część obserwacyjno-asystencka – **80 godzin**, część samodzielnie realizowanych zadań – **90 godzin**.

Praktyka psychologiczno-pedagogiczna poprzedza praktykę dydaktyczną, w ramach praktyki dydaktycznej w pierwszej kolejności realizuje się praktykę obserwacyjno-asystencką, a następnie część obejmującą samodzielną realizację zadań (w danym typie placówki). Praktyka w ramach specjalności dodatkowej powinna być realizowana po zakończeniu praktyki w ramach specjalności głównej (z zachowaniem zasady realizacji praktyki obserwacyjnej przed częścią obejmującą samodzielne działanie).

Realizacja godzin praktyki w poszczególnych typach placówek. **Specjalność główna: przedszkole (łącznie 105 godzin)** – 20 praktyki psychologiczno-pedagogicznej, 40 godzin praktyki dydaktycznej obserwacyjno-asystenckiej, 45 godzin samodzielnie realizowanych zadań; **klasy I-III (łącznie 105 godzin)** - 20 praktyki psychologiczno-pedagogicznej, 40 godzin praktyki dydaktycznej obserwacyjno-asystenckiej, 45 godzin samodzielnie realizowanych zadań. **Specjalność dodatkowa: placówka kształcenia specjalnego/oddział integracyjny dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną - poziom przedszkolny i wczesnoszkolny (łącznie 170 godzin)** – 80 godzin praktyki obserwacyjno-asystenckiej, 90 godzin samodzielnej realizacji zadań.

Sugerowany harmonogram praktyk:

– semestr III – 95 godzin (20 godzin praktyki psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu, a także 40 godzin praktyki dydaktycznej obserwacyjno-asystenckiej w przedszkolu oraz 35 godzin samodzielnego prowadzenia zajęć w przedszkolu)

– semestr IV – 95 godzin (10 godzin samodzielnego prowadzenia zajęć w przedszkolu, 20 godzin praktyki psychologiczno-pedagogicznej w klasach I-III oraz 40 godzin praktyki dydaktycznej obserwacyjno-asystenckiej i 25 godzin samodzielnego prowadzenia zajęć zintegrowanych w klasach I-III)

– semestr V – 95 godzin (20 godzin samodzielnego prowadzenia zajęć zintegrowanych w klasach I-III, a także 75 godzin praktyki obserwacyjno-asystenckiej w placówce kształcenia specjalnego/oddziale integracyjnym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną - poziom przedszkolny i wczesnoszkolny)

– semestr VI – 95 godzin (10 godzin praktyki obserwacyjno-asystenckiej w placówce kształcenia specjalnego- poziom przedszkolny i wczesnoszkolny, a także 85 godzin samodzielnego prowadzenia zajęć w placówce kształcenia specjalnego/oddziale integracyjnym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną - poziom przedszkolny i wczesnoszkolny)

PROGRAMY PRAKTYK NA STUDIACH LICENCJACKICH – ETAP II**Program praktyk w zakresie specjalności głównej – PEDAGOGIKA Wczesnoszkolna i Przedszkolna**

Zakres praktyki: praktyka obejmuje: 1/ praktykę psychologiczno-pedagogiczną 2/ praktykę dydaktyczną (część obserwacyjno-asystencka; część obejmująca samodzielną realizację czynności).

Czas trwania praktyk: według harmonogramu ramowego opracowanego dla danej specjalności

Miejsce praktyki: praktyka powinna być realizowana w placówkach oświaty (przedszkolach oraz szkołach podstawowych - klasy I-III), przy czym połowa godzin praktyki w szkole podstawowej, połowa w przedszkolu.

Cele praktyki

- 1) zapoznanie się z formami i metodami pracy szkoły/placówki przedszkolnej, w której realizowana jest praktyka
- 2) przeprowadzenie analizy zasad jej funkcjonowania i jego uwarunkowań środowiskowych;
- 3) praktyczne zastosowanie wiedzy i umiejętności zdobytych podczas studiów swojej specjalności;
- 4) kształtowanie predyspozycji do pracy w zespole i umiejętności nawiązywania kontaktu z innymi osobami;
- 5) nabycie umiejętności planowania, prowadzenia i dokumentowania działalności opiekuńczej, wychowawczej i dydaktycznej;
- 6) nabycie umiejętności analizowania własnej pracy i jej efektów.

Zakres zadań studenta realizowanych podczas praktyki

Podczas praktyki psychologiczno-pedagogicznej student ma obowiązek:

- 1) zapoznać się z celami, zakresem i organizacją działalności placówki oświatowej wybranej jako miejsce praktyki, z uwzględnieniem jej zadań wychowawczych i opiekuńczych, mechanizmów i procedur funkcjonowania, pracowników, uczestników procesu opiekuńczo-wychowawczego; dokumentacji prowadzonej przez placówkę;
- 2) prowadzić ukierunkowane obserwacje:
 - A) uczniów/wychowanków w zakresie zachodzących procesów grupowych, aktywności uczniów/wychowanków, zwłaszcza tych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
 - B) interakcji oraz procesów komunikowania w relacjach :dorosły – dziecko, dziecko-dziecko, z uwzględnieniem prawidłowości oraz zakłóceń tych procesów;
 - C) działań opiekuńczo-wychowawczych opiekuna praktyk (nauczyciela w danej placówce, pod kierunkiem którego student realizuje praktykę)
- 3) **asystować opiekunowi praktyki (współdziałać z opiekunem) w sprawowaniu opieki nad dziećmi, w działaniach wychowawczych (zorganizowanych i sytuacyjnych);**
- 4) **samodzielnie podejmować działania opiekuńczo-wychowawcze**, w tym: rozpoznawać potrzeby uczniów/wychowanków, ich sytuację społeczną, zainteresowania i zdolności, wstępnie

diagnozować dysfunkcje i zaburzenia; prowadzić zorganizowane działania wychowawcze (indywidualne z uczniami i grupowe) w oparciu o samodzielnie przygotowane scenariusze; prowadzić wychowawcze działania interwencyjne.

Realizacja powyższych założeń powinna uwzględnić: **obserwacje i asystę pracy pedagoga/psychologa/logopedy oraz wychowawców zatrudnionych w placówce, obserwację i analizę pracy biblioteki w szkole; pracę świetlicy szkolnej; udział w posiedzeniu rady pedagogicznej (jeśli w czasie praktyki będzie miała miejsce, a dyrektor wyrazi zgodę na udział studenta); udział w zebraniu z rodzicami (jeśli w czasie praktyki będzie miało miejsce, a dyrektor wyrazi zgodę na udział studenta); analizę podstawowych dokumentów szkoły/przedszkola (statut, program wychowawczy; profilaktyki; koncepcja pracy, jeśli ma postać dokumentu, programy wychowania/nauczania itp.).**

Podczas praktyki dydaktycznej student ma obowiązek:

Część I - obserwacyjno-asystencka

- 1) zapoznać się z celami, zakresem i organizacją działalności placówki oświatowej wybranej jako miejsce praktyki (szkoła podstawowa – klasy I-III; przedszkole), **w odniesieniu do jej zadań dydaktycznych (edukacyjnych)**, mechanizmów i procedur jej funkcjonowania w tym zakresie oraz prowadzoną dokumentacją;
- 2) prowadzić ukierunkowane **obserwacje** procesów edukacyjnych oraz **asystować** nauczycielowi (obserwacje prowadzi się w każdej grupie wiekowej w przedszkolu, a w szkole podstawowej - w klasie I, w klasie II i w klasie III – proporcjonalnie na każdym poziomie):
Student prowadzi obserwacje:

- A) interakcji oraz procesów komunikowania w relacjach :dorosły – dziecko, dziecko-dziecko, w toku prowadzonych lekcji/zajęć oraz przerw między lekcjami/zajęciami;
- B) uczniów/wychowanków w zakresie zachodzących procesów grupowych, aktywności uczniów/wychowanków podczas lekcji/zajęć, zwłaszcza uczniów/wychowanków ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- C) działań opiekuna praktyk (nauczyciela w danej placówce, pod kierunkiem którego student realizuje praktykę) w zakresie dyscyplinowania uczniów/wychowanków, oceniania ich postępów, motywowania uczniów/wychowanków i ich aktywizowania;
- D) czynności podejmowanych przez opiekuna praktyki w toku prowadzonych przez niego lekcji/zajęć;
- E) organizacji przestrzeni sali, jej zagospodarowania;

Student asystuje nauczycielowi (współpracuje z nauczycielem) w:

- a) planowaniu i prowadzeniu lekcji/zajęć,
- b) przygotowaniu pomocy edukacyjnych,
- c) wykorzystaniu środków multimedialnych i technologii informacyjnej w pracy dydaktycznej.
- d) kontrolowaniu i ocenianiu postępów i osiągnięć uczniów/wychowanków,
- e) organizowaniu przestrzeni klasy/sali,
- f) udzielaniu uczniom/wychowankom i ich rodzicom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym prowadzeniu zajęć wyrównawczych.

Część II – samodzielna realizacja czynności

- 3) samodzielnie realizować działania dydaktyczne (edukacyjne), w tym: 1/ planować lekcje (zajęcia), zorganizować i przeprowadzić lekcje (zajęcia) - dostosowując metody i formy do treści oraz do możliwości uczniów ze specjalnymi potrzebami, dostosowując sposób komunikacji do poziomu rozwoju uczniów/wychowanków, wykorzystując środki multimedialne i komputer, organizując pracę uczniów w grupach zadaniowych, podejmując konieczne oddziaływania wychowawcze - według samodzielnie opracowanego scenariusza (zajęcia powinny być przeprowadzone w każdej grupie wiekowej w przedszkolu, a w szkole podstawowej - w klasie I, w klasie II i w klasie III – co najmniej po 5 godzin na każdym poziomie), wykorzystując środki multimedialne i technologię informacyjną; 2/ diagnozować poziom wiedzy i umiejętności uczniów/wychowanków; 3/ podejmować indywidualną pracę dydaktyczną z uczniami/wychowankami (w tym z uczniami/wychowankami o specjalnych potrzebach edukacyjnych); 4/ podejmować współpracę z innymi nauczycielami, wychowawcami, specjalistami pracującymi z uczniami/wychowankami (np. udział w realizacji projektów przedszkolnych i szkolnych związanych z kształceniem zintegrowanym, dodatkowych programów, konkursów, zadań zespołów nauczycieli; współpraca przy rozwiązywaniu pojawiających się problemów edukacyjnych, organizacyjnych);
- 4) prowadzić analizę i interpretację zaobserwowanych albo doświadczonych zjawisk i sytuacji pedagogicznych, w tym:
- prowadzić dokumentację praktyki;
 - konfrontować wiedzę teoretyczną z praktyką;
 - oceniać własne funkcjonowanie w toku wypełniania roli nauczyciela (dostrzegać swoje mocne i słabe strony);
 - oceniać przebieg prowadzonych zajęć oraz realizację zamierzonych celów;
 - konsultować się z nauczycielem – przedszkolnym/szkolnym opiekunem praktyk w celu omówienia obserwowanych i przeprowadzanych zajęć.

**Program praktyk w zakresie specjalności dodatkowej – 1/ EDUKACJA I REHABILITACJA
OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ**

Zakres praktyki: praktyka obejmuje: praktykę wychowawczo-dydaktyczną (część obserwacyjno-asystencka; część obejmująca samodzielną realizację czynności).

Czas trwania praktyk: według harmonogramu ramowego opracowanego dla danej specjalności.

Miejsce praktyki: praktyka powinna być realizowana w przedszkolach/szkołach podstawowych specjalnych, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, szkołach podstawowych/przedszkolach integracyjnych (poziom edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej - klasy I-III), **odpowiednich do rodzaju specjalności** (surdopedagogika, edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną)

Zakres zadań studenta realizowanych podczas praktyki

Podczas **praktyki wychowawczo-dydaktycznej** student ma obowiązek:

Część I – praktyka obserwacyjno-asystencka

1) zapoznać się ze specyfiką szkoły lub placówki, w której praktyka jest odbywana, w szczególności: realizowanymi przez nią zadaniami opiekuńczo-wychowawczymi, terapeutyczno-rehabilitacyjnymi i dydaktycznymi, poznać sposób funkcjonowania szkoły lub placówki, organizację pracy, pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzoną dokumentację;

2) prowadzić obserwacje:

- a) zorganizowanej i podejmowanej spontanicznie aktywności formalnych i nieformalnych grup uczniów z niepełnosprawnością,
- b) aktywności poszczególnych uczniów, z uwzględnieniem specyfiki zaburzeń i nieprawidłowości rozwojowych,
- c) interakcji dorosły (nauczyciel, wychowawca) – dziecko oraz interakcji między dziećmi i młodzieżą (w tym samym i w różnym wieku) w sytuacjach lekcyjnych i pozalekcyjnych, uwzględniając problemy dzieci o specyficznych zaburzeniach w rozwoju,
- d) procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego w grupach wychowawczych i zespołach uczniowskich (oddziałach), ich specyfiki, prawidłowości i zakłóceń (uczniowie z trudnościami komunikacyjnymi, w tym z zaburzeniami autystycznymi, posługujący się językiem migowym i alternatywnymi metodami komunikacji), a także dynamiki grupy (klasy), ról pełnionych przez uczestników grupy, zachowania i postaw uczniów,
- e) czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk w toku prowadzonych przez niego lekcji (zajęć) oraz aktywności uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- f) toku metodycznego lekcji (zajęć), stosowanych przez nauczyciela metod, form pracy i wykorzystywanych pomocy dydaktycznych, z uwzględnieniem rodzaju i stopnia niepełnosprawności oraz niedostosowania społecznego uczniów,
- g) integrowania przez opiekuna praktyk działalności opiekuńczo-wychowawczej, dydaktycznej, pomocowej i terapeutycznej,
- h) funkcjonowania i aktywności w czasie lekcji (zajęć) poszczególnych uczniów,
- i) sposobów aktywizowania i dyscyplinowania uczniów oraz różnicowania poziomu aktywności poszczególnych uczniów, z uwzględnieniem rodzaju i stopnia niepełnosprawności,
- j) sposobu oceniania uczniów, a także sposobu zadawania i kontrolowania pracy domowej, z uwzględnieniem możliwości uczniów,

- k) działań podejmowanych na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i zachowania dyscypliny uczniów,
 - l) organizacji przestrzeni w klasie, sposobu jej zagospodarowania (ustawienie mebli, wyposażenie, dekoracje i dostosowanie ich do potrzeb i możliwości percepcji uczniów w zależności od rodzaju i stopnia niepełnosprawności);
- 3) asystować opiekunowi praktyki (współdziałać z opiekunem praktyk) w:
- a) sprawowaniu opieki i nadzoru nad grupą oraz w zapewnianiu bezpieczeństwa,
 - b) podejmowaniu działań wychowawczych i terapeutyczno-rehabilitacyjnych wynikających z zastanych sytuacji,
 - c) prowadzeniu zorganizowanych zajęć wychowawczych,
 - d) planowaniu i przeprowadzaniu lekcji (zajęć).

Część II – samodzielna realizacja czynności

- 4) samodzielnie realizować działania wychowawczo-dydaktyczne w szczególności realizować następujące czynności:
- a) diagnozowanie dynamiki grupy oraz sytuacji uczniów w grupie, a także poznawanie uczniów, ich sytuacji społecznej, potrzeb, zainteresowań i zdolności, z uwzględnieniem rodzaju i stopnia niepełnosprawności,
 - c) samodzielne prowadzenie działań opiekuńczo-wychowawczych i terapeutycznych wobec grup i poszczególnych uczniów, z uwzględnieniem ich potrzeb, zgodnie z możliwościami wynikającymi z niepełnosprawności,
 - d) sprawowanie opieki nad grupą w toku spontanicznej aktywności uczniów,
 - e) organizację i prowadzenie zajęć wychowawczych (w tym zajęć integrujących grupę i działań profilaktycznych) w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze,
 - f) podejmowanie indywidualnej pracy z uczniami – wychowawczej i dydaktycznej – z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności,
 - g) sprawowanie opieki nad uczniami poza terenem szkoły lub placówki,
 - h) planowanie lekcji (zajęć), a także organizację i prowadzenie lekcji (zajęć) w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze (z wykorzystaniem środków multimedialnych i technologii informacyjnej, uwzględnieniem dostosowania sposobu komunikacji w toku lekcji (zajęć) do poziomu rozwoju i możliwości uczniów, dostosowania metod i form pracy do realizowanych treści, etapu edukacyjnego oraz dynamiki grupy uczniowskiej i rodzaju niepełnosprawności, z wykorzystaniem pracy w grupach zadaniowych),

- o) diagnozowanie poziomu wiedzy i umiejętności uczniów z zaburzeniami w rozwoju,
 - r) podejmowanie współpracy z innymi nauczycielami, wychowawcą klasy, pedagogiem szkolnym, psychologiem szkolnym oraz innymi specjalistami pracującymi z uczniami (np. udział w realizacji projektów, dodatkowych programów, konkursów, zadań zespołów nauczycieli; współpraca przy rozwiązywaniu pojawiających się problemów edukacyjnych, organizacyjnych);
- 5) prowadzić analizę i interpretację zaobserwowanych albo doświadczonych zjawisk i sytuacji pedagogicznych, w tym:
- a) prowadzić dokumentację praktyki;
 - b) konfrontować wiedzę teoretyczną z praktyką;
 - c) oceniać własne funkcjonowanie w toku wypełniania roli nauczyciela (dostrzegać swoje mocne i słabe strony);
 - d) oceniać przebieg prowadzonych zajęć oraz realizację zamierzonych celów;
 - e) konsultować się z nauczycielem – opiekunem praktyk w celu omówienia obserwowanych i przeprowadzanych zajęć.

Załącznik nr 1

Scenariusz zajęć prowadzonych przez studenta

Imię i Nazwisko studenta:

Data prowadzenia zajęć:

Rodzaj placówki i nazwa

Grupa wiekowa:

Liczba godzin:

Temat zajęć:

Cele zajęć:.....

Metody:.....

Formy pracy:.....

Środki:.....

Przebieg zajęć:

Opis czynności prowadzącego zajęcia	Opis czynności ucznia/wychowanka/podopiecznego	Realizowany cel/cele
1.		
2.		
3.		
itd.		

Ocena opisowa prowadzonych przez studenta zajęć i ocena cyfrowa (sporządza opiekun praktyki, pod nadzorem, którego student wykonywał czynności):

.....

Podpis studenta

.....

Podpis opiekuna